

Sygn. akt I CZ 66/14

POSTANOWIENIE

Dnia 9 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa J. G. i G. S.-G.

przeciwko E. G.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 9 października 2014 r.,

zażalenia powoda J. G.

na punkt 2 postanowienia Sądu Okręgowego w W.

z dnia 2 czerwca 2014 r.

oddala zażalenie i wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w W. odrzucił zażalenie powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 12 września 2013 r., którym uchylony został częściowo wyrok Sądu pierwszej instancji, a sprawa przekazana temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy wskazał, że zażalenie dotyczące wyroku tego Sądu, osobiście sporządzone i wniesione przez powoda, zostało odrzucone postanowieniem z dnia 25 listopada 2013 r. Po doręczeniu powodowi tego postanowienia złożył on wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia od wyroku Sądu Okręgowego oraz wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu celem wniesienia zażalenia do Sądu Najwyższego. Postanowieniem z dnia 13 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy ustanowił dla powoda pełnomocnika z urzędu celem zaskarżenia postanowienia z dnia 12 września 2013 r. Pełnomocnik wniósł zażalenie przed upływem tygodniowego terminu określonego w art. 124 § 2 k.p.c. Wniosek powoda o przywrócenie terminu do złożenia tego środka zaskarżenia nie spełniał wymagania określonego w art. 87¹ § 1 k.p.c. i został zwrócony na podstawie art. 130 § 5 k.p.c.

Sąd Okręgowy stwierdził, że zarówno zażalenie, jak i wniosek o przywrócenie terminu do jego złożenia powinny być wniesione przez ustanowionego pełnomocnika, stosownie do art. 169 § 3 k.p.c., skoro wymagane było profesjonalne zastępstwo powoda.

Wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, w razie uwzględnienia go, przerywa bieg terminu do wniesienia zażalenia, jeżeli był wniesiony przez stronę przed upływem terminu do dokonania tej czynności procesowej, zgodnie z art. 124 § 2 k.p.c. Powód wystąpił z wnioskiem po upływie terminu do wniesienia zażalenia od wyroku z dnia 12 września 2013 r., a zatem nie znajdował zastosowania termin wskazany w art. 124 § 2 k.p.c. W tej sytuacji zażalenie wniesione przez ustanowionego pełnomocnika było spóźnione.

W zażaleniu pełnomocnik powoda domagał się rozpoznania postanowienia w zakresie zwrotu wniosku powoda o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia oraz uchylecia postanowienia o odrzuceniu zażalenia od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 12 września 2013 r. Zarzucił, że postanowienie o ustanowieniu

dla powoda pełnomocnika z urzędu określało upoważnienie dla pełnomocnika do sporządzenia, wniesienia i popierania zażalenia przed Sądem Najwyższym. Wniosek o przywrócenie terminu nie został odrzucony, a postanowienie nie legitymowało pełnomocnika do sporządzenia zażalenia wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu. Ponadto zaznaczył, że zaskarżonym postanowieniem dokonany został zwrot wniosku dotyczącego postanowienia, a nie wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 13 stycznia 2014 r. obejmowało zobowiązanie ustanowionego pełnomocnika do podjęcia czynności mających na celu sporządzenie, wniesienie i popieranie przed Sądem Najwyższym zażalenia oraz uprawniało go zarazem do ich wykonania. Interpretacja wskazanego zakresu umocowania powinna być dokonana z uwzględnieniem stanowiska powoda, stanu sprawy i sytuacji procesowej powoda, w tym również ustalenia terminu w jakim należało dopełnić czynności. Do obszaru wymienionych działań należą wszystkie czynności, które powinny doprowadzić do skutecznego, pod względem procesowym, osiągnięcia celu. Obejmują one również uregulowanie wymaganej opłaty sądowej lub złożenie wniosku o zwolnienie od jej ponoszenia, uzupełnienie braków formalnych pisma, jak też wniesienie wniosku o przywrócenie terminu do podjęcia czynności procesowej, jeżeli upłynął termin ustawowo przewidziany, skoro zgodnie z art. 167 k.p.c., czynność procesowa podjęta przez stronę po upływie terminu jest bezskuteczna.

Nie zasługuje na podzielenie zarzut, że postanowienie z dnia 13 stycznia 2014 r. powinno wymieniać także wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia, ponieważ wiązałoby się to z nieprzewidzianym ustawą pouczeniem profesjonalnego pełnomocnika jakich czynności należy dopełnić dla wniesienia środka zaskarżenia.

Niezgodne z istotą czynności pełnomocnika było wniesienie środka odwoławczego z pominięciem wniosku o przywrócenie terminu, jeżeli upłynął termin do zaskarżenia orzeczenia sądu. Wniosek powoda w tej kwestii nie mógł wywołać zamierzonego rezultatu, skoro również i dla tej czynności art. 87¹ § 1 k.p.c. przewiduje obowiązkowe zastępstwo strony przez profesjonalnego pełnomocnika, gdyż była ściśle powiązana ze spóźnionym środkiem zaskarżenia, którego

rozpoznanie należy do kompetencji Sądu Najwyższego. Nie miało znaczenia dla zakresu obowiązków pełnomocnika powoda dokonanie, na podstawie art. 130 § 5 k.p.c., zwrotu tego wniosku zaskarżonym postanowieniem, chociaż wskazane było niezwłoczne odnoszenie się przez Sąd do wniosków stron. Podobnie omyłkowe określenie w punkcie 1 zaskarżonego postanowienia rodzaju orzeczenia, od którego zażalenie zostało nie wpływa na ocenę trafności odrzucenia wniesionego zażalenia, podlega natomiast sprostowaniu.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. Oddaleniu podlegał wniosek pełnomocnika powoda o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, przewidziany w § 15 i 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490,) w postępowaniu zażaleniowym. Pomoc ta, jak to wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 14 sierpnia 1997 r., II CZ 88/97 (OSNC 1998, nr 3, poz. 40) powinna być udzielana zgodnie z wymaganiami stawianymi profesjonalście. W niniejszej sprawie polegała ona na sporządzeniu i wniesieniu zażalenia na postanowienie, którym odrzucone zostało spóźnione zażalenie. Oparte było na argumentach nieuwzględniających wymagań proceduralnych, które oczywiście nie mogły odnieść skutku, co pozostaje w sprzeczności z zasadami profesjonalizmu.